

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 10Co/57/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118204977
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Frimmelová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1118204977.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Frimmelovej a členov senátu JUDr. Ayše Pružinec Eren a JUDr. Zuzany Kučerovej v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., IČO: 31 575 951, Hodžova 11, Žilina, proti žalovanému: D.Í. C., T.. XX.XX.XXXX, H. XXXX/XX, H., o zaplatenie 4 974,27 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15. marca 2019, č.k. 22Csp/46/2018-64, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v závislej časti o trovách konania **z r u š u j e** a **v e c v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.827,64 eur, úrok vo výške 144,73 eur, úrok z omeškania vo výške 1,90 eur a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.827,64 eur od 20.02.2018 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa od žalovaného žalobou domáhal zaplatenia istiny 4.827,64 eur, úroku vo výške 144,73 eur, úrokov z omeškania 1,90 eur, úroku 8,90 % ročne z nezaplatennej istiny 4.827,64 eur od 20.02.2018 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 4.827,64 eur od 20.02.2018 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 144,73 eur od 20.02.2018 do zaplatenia, všetko titulom nárokov z úverovej zmluvy Č.. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 08.07.2017, na základe ktorej poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 5.000 eur a žalovaný sa zaviazal poskytnutý úver splatiť do 16.06.2025. Žalovaný sa k žalobe nevyjadril a na pojednávanie dňa 15.03.2019 sa bez ospravedlnenia nedostavil, preto súd prvej inštancie akceptujúc ospravedlnenie žalobcu pojednával a rozhodol v neprítomnosti strán sporu.

3. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 08.07.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere Č.. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovanému bezúčelový úver vo výške 5.000 eur s fixnou úrokovou sadzbou do splatnosti vo výške 8,9 % ročne a s poplatkom za poskytnutie úveru 250 eur jednorazovo s termínom splatnosti najneskôr do 07.08.2017. Strany sporu sa dohodli aj na poplatku za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 1,79 eur mesačne v počte úhrad 96. Výška anuitnej splátky úveru bola dohodnutá na sumu 72,90 eur s termínom splatnosti 1. splátky 17.07.2017, s počtom splátok 96 a so splatnosťou úveru 16.06.2025. Výška RPMN bola 11,05 %, priemerná RPMN ku dňu uzatvorenia zmluvy bola 13,31 %. Celková čiastka, ktorú musel žalovaný vrátiť, predstavovala sumu 7.248,40 eur. Úrok z omeškania bol vo výške 5 % ročne. Žalobca vyzval žalovaného opakovaným upozornením zo dňa 15.12.2017 na zaplatenie omeškaných splátok úveru, žiadal ho o zaplatenie dlžnej sumy vo výške 97,45 eur najneskôr do 20.12.2017 a zároveň ho upozornil, že v prípade neuhradenia dlžnej sumy uplatní právo z ust. § 565 Obč. zák. a požiada ho o zaplatenie celej pohľadávky vo výške 4.923,86 eur. Výzvou na predčasné splatenie úveru vyzval žalobca dňa 19.02.2018 žalovaného

na jednorazovú úhradu zostávajúcej sumy úveru vo výške 5.004,27 eur najneskôr do 01.03.2018 s tým, že uvedenú výzvu žalobca spoplatnil sumou 30 eur. Súd prvej inštancie z tabuľky o prepočte zmluvných úrokov a prehľadu splácania žalovaného do predčasného zosplatnenia zistil, že žalovaný ku dňu zosplatnenia uhradil na istinu sumu 172,36 eur, na úrok sumu 124,96 eur, na poistné sumu 5,37 eur a dlžná istina tak predstavovala sumu 4.827,64 eur, dlžný úrok do zosplatnenia sumu 144,73 eur a dlžný úrok z omeškania do zosplatnenia sumu 1,90 eur. Podľa tabuľky - stav omeškaných splátok na úvere žalovaný neuhradil splátky za mesiace november 2017 až február 2018. Podľa tabuľky - prehľad splácania po predčasnom zosplatnení žalovaný už neuhradil žiadnu sumu.

4. Po právnej stránke vec posúdil podľa ust. § 497, § 499, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1 a 2, § 504 Obch. zák., § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53 ods. 9, § 517 ods. 2 Obč. zák., § 1 ods. 2, § 2 písm. a) b) d), § 9 ods. 1 a 2 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a dospel k záveru, že žaloba je z časti dôvodná. Vyhodnotil, že uzatvorená zmluva je absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom a zároveň spotrebiteľskou zmluvou, preto na právny vzťah ňou založený aplikoval jednak ustanovenia Obchodného zákonníka (čo sa týka konkrétnych práv a povinností) ako aj ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl.). Dospel k záveru, že žalobca preukázal existenciu záväzkového vzťahu medzi ním a žalovaným zmluvou o spotrebiteľskom úvere, ktorá obsahuje všetky náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z.. Keďže žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti a poskytnutý úver nesplácal riadne a včas, žalobca ku dňu 19.02.2018 celý úver zosplatnil. Vzhľadom na žalobcom listinnými dôkazmi preukázané skutočnosti žalovaného zaviazal na zaplatenie istiny vo výške 4.827,64 eur, úroku vo výške 144,73 eur vyčísleného ku dňu zosplatnenia a úroku z omeškania vo výške 1,90 eur taktiež vyčísleného ku dňu zosplatnenia, keď v tejto časti vyhodnotil žalobu za dôvodnú. Keďže sa žalovaný dostal s plnením peňažného dlhu do omeškania, zaviazal ho v zmysle ust. § 517 ods. 2 Obč. zák. v spojení s § 3 nar. vl. č. 87/1995 Zb. k zaplateniu úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 4.827,64 eur od 20.02.2018 do zaplatenia.

5. V časti uplatneného riadneho úroku vo výške 8,90 % ročne z nezaplatennej istiny 4.827,64 eur od 20.02.2018 (odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru) do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 144,73 eur (vyčíslených do zosplatnenia) od 20.02.2018 do zaplatenia nepovažoval žalobu za dôvodnú, preto ju zamietol. Vyjadril názor, že žalobca má nárok na úroky z úveru iba do zosplatnenia úveru, keďže týmto momentom stráca dlžník možnosť splácať úver v splátkach a je povinný uhradiť celú dlžnú sumu, čím dochádza k zmene práv a povinností zmluvných strán. Vychádzal z toho, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. Ak je dlžník v omeškaní s vrátením zosplatnenej časti úveru, vzniká protiprávny stav, s ktorým sa spája už právo veriteľa požadovať sankcie za omeškanie a nie úroky z úveru, ako tomu bolo za stavu lege artis. Na podporu svojich záverov poukázal na rozhodnutia rôznych súdov. Mal potom za to, že žalobca nemá nárok na úrok z úveru zo sumy istiny od 20.2.2018 do zaplatenia. Žalobcovi nepriznal ani úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy vyčísleného úroku do zosplatnenia vo výške 144,73 eur od 20.2.2018 do zaplatenia s odôvodnením, že veriteľ nemá právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva, ako tomu je v prípade požadovaného úroku z omeškania z úroku, keďže takúto možnosť veriteľovi nepriznáva ani Občiansky ani Obchodný zákonník.

6. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a žalobcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

7. Proti tomuto rozsudku, a to proti jeho zamietajúcej časti a súvisiacemu výroku o trovách konania, podal žalobca včas odvolanie a žiadal rozsudok v tejto napadnutej časti zmeniť a jeho žalobe v celom rozsahu

vyhovieť. Súdu prvej inštancie vytkol nesprávne právne posúdenie veci, keď nesúhlasil so záverom, že mu zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia nepatrí. Zopakoval celú svoju argumentáciu, uvedenú už v žalobe a zotrval na názore, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukázal na ust. § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obch. zák., v zmysle ktorých je dlžník povinný zaplatiť úroky za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Uviedol, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. Pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania. Z ustanovenia § 503 ods. 3 Obch. zák. vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Uviedol, že reštriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatnení neobsahuje žiadny právny predpis. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. Uviedol tiež, že návrh zákona z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník, obsahoval pod č. 1. ustanovenie, ktorým sa navrhovalo doplnenie § 53 ods. 9 pripojením vety: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565.“, avšak táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá. Skutočnosť, že zákon č. 106/2014 Z.z. ani žiadna iná zákonná novelizácia takéto ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahuje, a fakt, že uvedený návrh nikdy nebol prijatý vo forme zákona, podľa jeho názoru dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil, čo potvrdzuje jeho dôvodnosť. Rovnako ako už v žalobe, zopakoval odkaz na uznesenie NS ČR sp. zn. 33Cdo 212/2014, z ktorého vyplýva, že zmluvné úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky, majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať popri sebe, a že úroky z omeškania nenahradujú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali. Na podporu svojej argumentácie citoval tiež celé odôvodnenia a rozsiahle pasáže z rozhodnutí niektorých senátov krajských súdov, z ktorých plynie ním prezentovaný názor, že veriteľ má nárok na zmluvný úrok aj po zosplatnení úveru, teda až do skutočného vrátenia peňazí, a tieto rozhodnutia označil za aktuálnu rozhodovaciu prax. Nesúhlasil ani s nepriznaním úroku z omeškania z kapitalizovaného zmluvného úroku, keď mal za to, že pri omeškaní s úhradou úroku z poskytnutého úveru je možné požadovať platenie úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov v zmysle ust. § 369 v spojení s § 502 Obch. zák. Na podporu tohto názoru taktiež poukázal na rôzne rozhodnutia súdov ako aj na princíp právnej istoty, keď mal za to, že žiadne zákonné ustanovenie takýto nárok nespochybňuje.

8. Žalovaný odvolanie nepodal a k odvolaniu žalobcu sa nevyjadril.

9. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (ust. § 379 a § 380 C.s.p.), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, a že rozsudok je potrebné v odvolaní napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. V prvom rade považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že voči žalobe vyhovujúcemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie žiadna zo strán odvolanie nepodala. V odvolacom konaní preto preskúmal rozsudok len v odvolaní žalobcu napadnutej časti o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie zmluvného úroku od momentu zosplatnenia úveru a v časti o zamietnutí nároku na úrok z omeškania z vyčísleného zmluvného úroku do zosplatnenia. Odvolací súd dospel najskôr k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je v časti zamietnutia nároku na úrok z omeškania z vyčísleného zmluvného úroku do zosplatnenia nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Zo strohého odôvodnenia tejto časti rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie tento žalobcom uplatnený nárok zamietol, keď zaujal názor, že veriteľ nemá právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva, keďže takúto možnosť mu nepriznáva ani Občiansky ani Obchodný zákonník. Takýto bližšie ničím neodôvodnený záver nedokázal odvolací súd preskúmať, domnieva sa však, že súd prvej inštancie vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 2041/2008 z 22. júla 2010, ktorý však nie je záväzný. Keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tejto časti v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou súdov SR a nie je riadne a presvedčivo odôvodnené, nemohlo v odvolacom prieskume obstáť.

11. Odvolací súd ďalej uvádza, že rozhodnutiu súdu prvej inštancie v namietanej časti zamietnutia žaloby v časti o zaplatenie zmluvného úroku od zosplatnenia úveru nemohol v zásade nič vytknúť, pretože v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku vychádzalo z ustálenej rozhodovacej praxe Krajského súdu v

Bratislave. Odvolací súd vo svojich doterajších rozhodnutiach zaujal konzistentný právny názor, že za obdobie po zosplatnení úveru žalobcovi už zmluvný úrok z nezaplatenej istiny neprináleží.

12. V tomto smere odvolací súd vo svojich rozhodnutiach poukazoval na to, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje zjednodušene povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Odvolací súd ďalej vo svojich rozhodnutiach dôvodil, že iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Mal tiež za to, že práve v tomto kruciálnom rozdiely spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa. Podľa doterajšieho názoru odvolacieho súdu tak logicky nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Odvolací súd mal za to, že súd takýto stav nemôže v žiadnom prípade pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by totiž takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Vyjadril tiež názor, že takéto konanie veriteľa neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov.

13. Uvedenou úvahou sa odvolací súd dostal aj k záveru, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, zvýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia, počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak, s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Odvolací súd prijal záver, že ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Obč. zák. resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Obč. zák. robí absolútne neplatnou. Povedané inak, v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Obč. zák. v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Mal za to, že ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednaná dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Obč. zák..

14. Práve vyššie uvedená uvedená právna argumentácia a závery z nej plynúce bola aj podkladom pre stanovisko Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave č. 1/2019, ktoré bolo na rokovaní dňa 20.02.2019 prijaté vzhľadom na výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov Krajského súdu v Bratislave k otázke platenia zmluvných úrokov z úveru po zosplatnení spotrebiteľského úveru v znení „V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.“. V súlade s týmto stanoviskom súd prvej inštancie zamietol žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie zmluvne dohodnutých úrokov z úveru po zosplatnení úveru ako nedôvodný.

15. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku je právna istota stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

16. Citovaný článok Civilného sporového poriadku teda predpokladá, že všeobecné súdy budú rozhodovať v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, pričom za takúto autoritu možno jednoznačne považovať Najvyšší súd SR. I keď odvolací súd naďalej zastáva vyššie uvedený právny názor, nemohol opomenúť aktuálne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 42/2020 zo dňa 16.06.2020, ktoré sa zaoberá práve právnym posúdením nároku žalobcu na zmluvný úrok z úveru po zosplatnení úveru popri úroku z omeškania. Toto rozhodnutie považoval odvolací súd za zásadné a prelomové, pretože najvyšší súd sa v ňom pokúsil zjednotiť rozhodovaciu prax všeobecných súdov, ktorá sa doposiaľ v právnom posúdení nastolenej otázky (či má veriteľ po zosplatnení spotrebiteľského úveru nárok popri úrokoch z omeškania aj na zmluvný úrok z úveru) rozchádzala a popri sebe existovali rozhodnutia, ktoré na jednej strane žalobám žalobcu vyhovovali a prisudzovali mu žalovaný nárok na zmluvný úrok z úveru aj po zosplatnení úveru, a na strane druhej rozhodnutia, ktoré ním uplatnený nárok na zaplatenie zmluvného úroku z úveru po zosplatnení úveru odmietali. Všeobecnými súdmi boli okrem vyššie uvedených vydané tiež rozhodnutia, ktoré pripúšťali kumuláciu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania obmedzene, iba do výšky, akú by žalovaný na dohodnutých úrokoch zaplatil pri riadnom plnení povinností. Práve tento právny názor podporil Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 zo dňa 16.06.2020.

17. Najvyšší súd SR v predmetnom rozhodnutí najskôr uviedol, že predmetom jeho rozhodovania bola doposiaľ neriešená otázka existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru. Konštatoval, že otázka (ne)možnosti kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úverovej zmluvy, kde jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ, je predmetom dlhohodej diskusie odbornej verejnosti, nakoľko jednoznačné legislatívne riešenie, ktoré by sa výslovne k problematike vyjadriло, absentuje, pričom z rozhodovacej praxe odvolacích súdov pretrváva v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru nesúlad. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na to, že sa vyprofilovali tri skupiny rozhodnutí. Jedna kategória rozhodnutí zmluvné úroky po zosplatnení úveru nepripúšťa a priznáva len úroky z omeškania, keď to odôvodňuje tým, že po nadobudnutí splatnosti úveru (či už celého alebo jednotlivých splátok) veriteľovi vzniká nárok na vrátenie požičanej sumy, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu splatnosti úveru (alebo jeho časti). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba (pretože tieto sú už splatné) a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. Odvolací súd len pripomína, že tento právny názor zastáva v zmysle stanoviska Občianskoprávneho kolégia č. 1/2019 aj Krajský súd v Bratislave. Druhá skupina rozhodnutí kumuláciu zmluvne dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania po predčasnom zosplatnení úveru pripúšťa. Argumentuje zmluvnou autonómiou strán, kedy žiaden zákon výslovne nezakazuje dohodnúť úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná do jej faktického vrátenia veriteľovi, teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškaní so splnením svojho záväzku. Pokiaľ by takáto dohoda nebola prípustná, mohlo by to vyvolať absurdnú situáciu, keby sa dlžník porušením svojich zmluvných povinností splácať úverové splátky dostal do výhodnejšej pozície, v ktorej by napriek nevráteniu peňažných prostriedkov mal tieto vo svojej dispozícii naďalej bez povinnosti uhradiť odmenu za ich poskytnutie, t. j. zaplatiť veriteľovi úrok aj za obdobie po predčasnom

zosplatnení úveru vyvolanom porušením zmluvných povinností. Tretia skupina rozhodnutí pripúšťa kumuláciu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania obmedzene, iba do výšky, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný na dohodnutých úrokoch zaplatil. Vychádza z názoru, že aj po predčasnom zosplatnení úveru zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Súčasne vyslovila názor, že dojednanie, podľa ktorého veriteľovi patria v prípade omeškania dlžníka úroky až do skutočného vrátenia istiny úveru je pre dlžníka (spotrebiteľa) nevýhodné, a preto v zmysle § 54 ods. 1 Obč. zák. neplatné.

18. Najvyšší súd SR prijal nasledovné závery. V prvom rade uviedol, že zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý ale nepokryva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods.6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere podľa ust. § 497 a nasledujúce. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods.2 Obč. zák.). Z ustanovenia § 497 a § 502 ods.1 Obch. zák. vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods.2 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods.1 veta prvá Obch. zák. je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplátou za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je inštitúciou slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník (spotrebiteľ) zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných

strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 Obč. zák.. Na druhej strane postavenie veriteľa-dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. Najvyšší súd SR dospel potom k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

19. Z týchto dôvodov, akceptujúc právny názor najvyššieho súdu, rozhodol odvolací súd o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v závislej časti o trovách konania a o vrátení vecí na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) C.s.p. v spojení s § 391 ods. 1 C.s.p.. Vzhľadom na vyššie citované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR bude úlohou súdu prvej inštancie žalobcom uplatnený nárok na úrok z úveru po zosplatnení úveru posúdiť právne súladne s rozhodnutím najvyššej súdnej autority a opätovne právne posúdiť žalobcom uplatnený nárok na úrok z omeškania z kapitalizovaného zmluvného úroku do zosplatnenia úveru a svoje rozhodnutie riadne odôvodniť.

20. Odvolací súd však považuje za potrebné dať súdu prvej inštancie do pozornosti, že Súdnemu dvoru Európskej únie boli súdom SR predložené nasledovné otázky: či sa má smernica 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica 93/13“), najmä jej čl. 6 ods. 1, čl. 7ods. 1 v spojení s interpretáciou rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 vykladať tak, že bráni takej úprave, akou je rámcové ochranné ustanovenie § 54 ods. 1 Obč. zák., ktoré neumožňuje zmluvou zhoršiť postavenie spotrebiteľa oproti zákonnej úprave, ktorá pri omeškaní spotrebiteľa so splácaním úveru reguluje nasledovné práva veriteľa: právo veriteľa na úroky z omeškania v limitovanej výške podľa nariadenia vlády, právo veriteľa na iné sankcie, ktoré môže veriteľ použiť voči spotrebiteľovi, ktoré spolu s úrokmi z omeškania sú limitované do výšky dosiahnutia istiny dlžného úveru, právo veriteľa na náhradu škody, ak je škoda veriteľa vyššia ako úroky z omeškania, a to náhrady škody v neobmedzenom rozsahu podľa skutočnej ujmy, ako aj otázka, že v prípade, ak je odpoveď na prvú otázku kladná, či vysoký záujem na ochrane práv spotrebiteľov podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie a čl. 4 ods. 2, čl. 169 ods. 1 ZFEU bránia tomu, aby spotrebiteľ platil za svoje omeškanie s plnením zmluvných záväzkov paušálne náklady veriteľa a nie skutočnú škodu veriteľa, aj keď skutočná škoda je nižšia ako paušálne náklady.

21. O náhrade trov konania (aj odvolacieho) rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§ 262 ods. 1 a § 396 ods. 3 C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C. s. p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).